

București, 16 Octombrie 2009

Comentariu asupra art.103 din Constituția României: „Învestitura”

- (1) Președintele României desemnează un candidat pentru funcția de prim-ministru, în urma consultării partidului care are majoritatea absolută în Parlament ori, dacă nu există o asemenea majoritate, a partidelor reprezentate în Parlament.*
- (2) Candidatul pentru funcția de prim-ministru va cere, în termen de 10 zile de la desemnare, votul de încredere al Parlamentului asupra programului și a întregii liste a Guvernului.*
- (3) Programul și lista Guvernului se dezbate de Camera Deputaților și de Senat, în ședință comună. Parlamentul acordă încredere Guvernului cu votul majorității deputaților și senatorilor.*

În conformitate cu alin.1 al art.103, Președintele are obligația de a se consulta, fie cu partidul majoritar, dacă există o astfel de situație, fie cu partidele parlamentare, în măsura în care, în urma alegerilor parlamentare, nu există o astfel de majoritate.

Această obligație de consultare derivă din următoarele aspecte:

- 1) Formarea unui guvern, cel puțin în regimul constituțional românesc (asemenea regimurilor parlamentare ori semiprezidențiale din Europa) este în strânsă legătură cu alegerile parlamentare și nu are nicio legătură cu alegerile prezidențiale, respectiv cu voința președintelui de a avea un anume prim ministru. Acesta este motivul pentru care partidul cu majoritate absolută este îndruidit la deținerea acestei funcții și formarea guvernului, conform primei teze a alin.1.

În ceea ce privește modalitatea de nominalizare a candidatului la funcția de prim ministru, în opinia noastră **acest lucru trebuie făcut de către partidul care are majoritate absolută**. Cu alte cuvinte Președintele nu poate nominaliza o persoană nepropusă de către partidul câștigător în alegeri. Se poate discuta asupra faptului că Președintele poate refuza sau nu nominalizarea făcută de respectivul partid, dar în niciun caz nu poate propune un candidat în lipsa acordului partidului învingător în alegeri.

Această teză are la bază faptul că Guvernul este investit prin votul Parlamentului (ca atare este nevoie de susținere parlamentară) și, totodată, prin faptul că Guvernul răspunde în fața Parlamentului, acesta din urmă

putând retrage încrederea acordată cabinetului (art.111-114 din Constituția României). Președintele, în schimb, nu are dreptul de a demite Guvernul.

- 2) În măsura în care, ca urmare a alegerilor parlamentare, nu există niciun partid care să aibă majoritatea absolută, intervine consultarea cu partidele parlamentare. Și în această ipoteză, avansarea numelui unui candidat nu poate fi făcută direct de către Președinte din următoarele considerente (în plus față de cele exprimate la punctul 1):
- respectivul candidat trebuie să aibă susținerea parlamentară necesară;
 - **Președintele nu poate dicta crearea unor alianțe parlamentare în jurul candidatului propus de acesta** pentru că acest lucru ar însemna influențarea directă a vieții partidelor politice, lucru nepermis Președintelui României, aflat în poziție de exchidistanță politică;
 - **Din contră, partidele politice trebuie să hotărască singure alianțele electorale** și, ca urmare a acestor alianțe, să propună Președintelui candidatul la funcția de prim ministru, candidat care va avea susținerea parlamentară necesară; acesta este rolul și sensul consultării partidelor cu Președintele, conform regimului constituțional semiprezidențial în care ne aflăm; ca atare, majoritatea din Parlament nu trebuie să fie favorabilă Președintelui (asemenea regimului constituțional francez) ci cabinetului care trebuie format;
 - Pe cale de consecință, desemnarea de către Președinte a unui candidat la funcția de prim ministru fără a se discuta acest lucru cu partidele care formează, prin voință proprie, majoritatea, poate conduce la respingerea respectivei investiții și continuarea unei situații de provizorat politic.

A se vedea:

I.Vida în „Puterea executivă și administrația publică”, p.74- *„Regula fundamentală căreia îi este supusă formarea Guvernului are în vedere faptul că un Guvern nu poate fi investit și nu poate funcționa fără o susținere parlamentară”*.

Dana Apostol Tofan în „Constituția României, Comentarii pe articole”, p.960- *„Rostul consultărilor derivă din necesitatea de a asigura sprijin parlamentar pentru acordarea votului de încredere noului Guvern. În orice caz, față de persoana desemnată de Președinte în urma consultării parlamentare, trebuie să se formeze convingerea că va reuși să obțină susținerea și, implicit, votul majorității parlamentarilor”*.

M. Constantinescu, A. Iorgovan în M. Constantinescu, I. Deleanu, A. Iorgovan, I. Muraru, F. Vasilescu, I. Vida, „Constituția României, comentată și adnotată”, p.229- *„Procedura de investire are semnificația formării Guvernului ca expresie a voinței celor două autorități publice alese pe baza votului acordat de corpul electoral, Parlamentul și Președintele României, în care însă rolul hotărâtor îl are Parlamentul, formarea și funcționarea Guvernului presupunând încrederea acestuia”*.

Georgiana Iorgulescu
Directoare Executivă
Centrul de Resurse Juridice